

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes in Cap. XV. de Judiciis Publicis speciatim sumptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

quæ restituit in statum pristinum. *Reg. III. ibid.* Cùm plures Personæ criminis ejusdem suspicione involvuntur, Purgatio ab uno facta aliorum nomine & consensu, eundem effectum, quoad ipsos, parit.

Si suspectus monitus, ut suspicionis causas præcitat, id non præsterit, iterum suspendi debet juxta *Regulam I. Quest. II.* quæ agit de rebus purgationi affinis. *Regula II. ibid.* nihil dicit, quod non contineatur in *Regula I. Quæstionis*; nam crimina notoria & ea, quæ probata sunt, excludunt à purgatione; cui locus non est, nisi cùm crimen probari nequit.

OBSERVATIONES in CAP. XV. de JUDICIIS PUBLICIS *speciatim sumptis.*

Per Judicia publica Autor hic intelligit Crimina, quorum alia Capitalia sunt, alia non Capitalia. *Caput* hoc ad Crimina Capitalia pertinet, nempe Crimen Læse Majestatis, Vim publicam, Raptum Mulierum, Homicidium, Adulterium, sub quo Incestum, Stuprum & Sacrilegium comprehenditur; Falsum, Magiam.

Fusus de quatuor ultimis speciebus differit, quàm de cæteris: indicat Canones de iis loquentes: notat causas eorum, aut species, effectus, consecutiones, pœnas accusationis, quoad Judicem & Accusatorem. Argumentum in *Quæstiones* distribuitur, quæ solvuntur enumeratione casuum, cum Exceptionibus. Aliquando distribuitur in Regulas, quæ nihil, præter casus singulares, continent, sine Exceptionibus.

LÆSÆ MAJESTATIS.

De Crimine Læse Majestatis agens, quinque causas accusationis hujus criminis enumerat, nempe conspersionem in Principem, aut in Rem-Publicam; facinus in Magistratum, vel ejus Officiales; rerum Christianis noxiarum suppeditationem Hostibus Fidei; Maledictionem in Papam; Contumeliam Principi aut Magistratu inuistam: *Cap. 1. de Maledicis* loquitur solum de casu, quo proferuntur verba Ecclesiæ Romanæ contumeliosa, nec dicit, hoc crimine lædi Majestatem; pœna, quæ crimine ejusmodi punitur, id non probat, quæ nihil aliud est, quàm mera suspensio ab Officio aut Beneficio. Porro, Læse Majestatis crimen Depositionem & Excommunicationem meretur; perpetrã igitur laudatur hoc *Caput* ad probandum, Maledictionem in Papam, Majestatem lædere. *Exceptio* generalis in gratiam ejus, qui conspersionem & Conficis prodit, non est justa, hæc enim revelatio à pœna tantum, non verò ab accusatione criminis liberat.

QUÆSTIO II. agens de illis, qui crimine hoc postulari queunt, *Regulã I.* numerat filios eorum, qui convicti & damnati fuerunt; quod locum habet solum erga pœnam: & *Regulã II.* eum, qui pro damnato obsecrat. *Quest. III.* quoad pœnas hujus criminis, remittit ad Canones aut Leges *Quæstione I.* laudatas. *Questio IV.* indicat solum Textus de Præmiis Delatoris loquentes.

VIS PUBLICA, AUT PRIVATA.

Quod dicit de causa hujus Judicii, sub unicâ *Regulã* collocari potest; nempe solum Magistratum vi & coactione uti posse, sive per se ipsum, sive per alios, atque adversus eum solum, in quem auctoritatem habet. Nihil dicit *Quest. II.* quod alii cuilibet crimini non conveniat: scilicet, punitionem ipsius ad Judicem Loci pertinere. *Quest. III.* loquens de pœnis hujus criminis, indicat Textus, qui illud Excommunicatione, aut pœnis sæcularibus afficiunt.

RAPTUS MULIERUM.

De causis hujus Judicii differitur in *Quæstione I.* cuius summa hæc est: is, qui rapit Mulierem, in quam nullum jus legitimum habet, eaque abutitur, Raptus reus est, nisi Mulier consenserit; & is, qui ducit vir-

Tom. I.

ginem Deo dicatam, pro Raptore habetur. *Causa* earumque *Exceptiones* perspicue aperiuntur, removen-turque difficultates. *Exceptio tertia* communis est omni sceleri Capitali, cujus pœna vitatur, confugiendo ad Ecclesiam.

QUÆST. II. *Qui possint hujus criminis postulari?* est extensio *Regulæ* ad Socios sceleris. In *Regulam* unicam contrahi possunt tres *Regulæ Quæstionis III. de penis Raptus*: nempe, Jus Canonicum hoc facinus Excommunicatione, aut Penitentia solum; Jus verò Civile morte afficit.

REGULA I. QUÆST. IV. *de consequentiis Raptus*, expositione indiget; puella enim rapta, & vim passa, Corporis Castitatem amittit, salvâ puritate animæ; itaque falsum est absolute loquendo, Castitatem Raptæ non esse ablatam, & singuli Textus ab Autore laudati contrarium probant, quoad Corpus.

Secunda falsa est ex aliquo sensu, ut cernitur initio *QUÆST. V. CAUS. III.* nam Virgines in odium Christianæ Religionis vim, cui nullatenus consenserint, passæ, merito superant alias Virgines; duplicem coronam sperare debent: cùm autem S. LEO loco laudato dicit, eas aliis adæquare se non debere; id suadet, ad majorem humilitatem ipsis insinuandam, & eliciendum gemitum super tantâ jacturâ.

Tertia non est vera, nisi in Foro interiori, in quo Raptor injuriam puellæ, erepto ipsius honore iniustam, resarcire tenetur; sed falsa est in Foro exteriori, cùm Leges eum inhabilem faciunt ad ducendam ejusmodi Mulierem, prohibentque ipsam ac Parentes ejus assensum ad tales nuptias præbere.

HOMICIDIUM.

Hic proponuntur *Regulæ & Exceptiones* expositione indigentes, sine quâ falsæ aut periculose sunt. Agendo de causis hujus Judicii, pro *Regulã* generali proponere debuisset, *Quemlibet extrâ casus permisso occidentem, huic Judicio obnoxium esse*: tum eos casus retulisset, qui sunt, 1. Casus inculpatæ tutelæ à Jure Naturali approbati. 2. II, in quibus auctoritate publicâ fit occisio, v. gr. in Bello, & in administratione Justitiæ Criminalis.

Distinguendi erant Casus, in quibus Homicidium imputatur, quamvis patratum non fuerit; tales sunt. 1. Is, quo quis arma sumpsit & perexit in locum, ut occideret; 2. Casus Abortus antè animationem Fœtus procurati; 3. Potionis sterilitatem inducentis.

Distinguendi erant etiam ii, in quibus homicidium per imprudentiam, aut negligentiam culpabilem patratum fuit, quales sunt ii, qui vitari potuissent, si diligentia necessaria adhibita fuisset.

Denique, distinguendi erant casus, in quibus peccata quædam homicidio comparantur, sive quia ejus malitiam æquant, sive quia ipsi occasionem præbere possunt, sive quia præsumptionem pariunt, consensum ei præbitum fuisse, sive quia occiditur anima: tales sunt, inter alios, qui sequuntur. 1. In quo quis cùm à morte liberare aliquem potuisset absque suo periculo, non liberat. 2. In quo Fratrem quis odio habet, aut de illo detrahit, aut in quo malum alicui persuadet.

Harum Distinctionum Beneficio varii casus discernuntur, quorum alii sunt vera homicidia, aut flagitiosa, aut inculpata; alii malitiam ejus, aut similitudinem cum eo habent; alii homicidii imputationem patiuntur. Sic omnes Exceptiones comprehenduntur sub *Regulis* & exponuntur, ita, ut unusquisque Studiosorum Juris eas suo Marte facere, erroremque vitare possit.

Autor deinde ad Exceptiones transiens, dicit, posteriores *Causas*, de quibus egit iis non determinatis, non habere locum, nisi in Foro interiori; ipsas tamen recensuerat inter justas accusationis Causas, quæ ad Forum exterius duntaxat pertinet.

A a

Quod